

RAKENDUSJUHEND ÄMMAEMANDUSABI TEENUSELE ESMATASANDI TERVISEKESKUSTES

1. Tervisenõustamine

- 1.1. Kontratseptsiooni nõustamine;
- 1.2. Raseduse planeerimine;
- 1.3. Soovimatu rasedus ja nõustamine;
- 1.4. Seksuaalsel teel levivate infektsioonide ennetamine;
- 1.5. Lähisuhte- ja seksuaalvägivalla korral abi- ja toetuse planeerimine, sh võrgustikutöös osalemine
- 1.6. Üleminekueaga seotud füsioloogiliste muutuste ja elustiili nõustamine
- 1.7. Grupiteenused ja kogukonnaharidus (terviseteabe edastamine sh perekool)
- 1.8. Muud otsese ja kaudse sihtrühma tervisevajadused (tuginedes kutsestandardile).

2. Normaalse raseduse jälgimine vastavalt ravijuhendile: Raseduse jälgimise juhend

- 2.1. Raseduse diagnoosimine
- 2.2. Raseduse kestuse ja sünnitustähtaja määramine
- 2.3. Raseduse kulu jälgimine, uuringutele ja analüüsidele suunamine vastavalt raseduse jälgimise juhendile ja -plaanile, uuringute ja analüüside tulemuste interpreteerimine.
- 2.4. Raseda läbivaatuse teostamine ja seisundi hindamine, raseduse kestuse ja selle hindamine vastavuses loote arenguga, loote seisundi hindamine ja loote asendi määramine
- 2.5. Rasedusriskide hindamine
- 2.6. Sünnitusplaani koostamine
- 2.7. Töövõimetuslehtede vormistamine (üleviimine kergemale tööle, rasedus- ja sünnituspuhkus);
- 2.8. Nõustamine, mis tugineb raseda individuaalsetel vajadustel ning lähtutakse Raseduse jälgimise juhendi Lisa 1. Antenataalse nõustamise soovituslikud teemad ja nõustamise ajastamine.

3. Sünnitusjärgne jälgimine

- 3.1 Sünnitanu sünnitusjärgse perioodi kulu jälgimine, läbivaatuse teostamine, kohanemise ja taastumise hindamine;
 - 3.1.1. sünnitusjärgse hoolduse korraldus (kodu- ja ambulatoorsed visiidid)
 - 3.1.2. seksuaalelu eripärad sünnitusjärgses perioodis ja sünnitusjärgne kontratseptsioon
- 3.2 Vastsündinu läbivaatuse teostamine üldseisundi, adaptatsiooni ja arengu jälgimine ning hindamine
- 3.3 Vastsündinu hooldusvõtete õpetamine, pere juhendamine
- 3.4. Imetamise protsessi jälgimine, efektiivsuse hindamine, abistamine
- 3.5 Nõustamine lähtudes alljärgnevate teemade loetelust:
 - 3.5.1 sünnitusjärgne füüsiline ja vaimne taastumine, toitumine, puhkus, uni;
 - 3.5.2. ema ja lapse tervise ohutunnused, pöördumise vajadus ja võimalused;
 - 3.5.3. kohanemine vanemarrolliga;
 - 3.5.4. rinnaga toitmise alustamine ja jätkamine;
 - 3.5.5. vastsündinu psüühiliste ja füüsiliste vajaduste mõistmine;

3.5.6. vastsündinu turvalisus ja ohutegurid, sh vigastuste vältimisega seotud ennetustegevus;

3.5.7. muud teemad lähtudes naise/perekonna individuaalsetest vajadustest.

4. Koostöö teiste erialaspetsialistidega

4.1. Ämmaemand suunab patsiendi perearsti vastuvõtule järgnevatel juhtudel

- a) kaasuvad haigused ja ravi,
- b) kahtlus kaasuvatele haigustele,
- c) seksuaalsel teel levivate infektsioonide ravi,
- d) emakasisese vahendi paigaldamiseks,
- e) muud seisundid, mis ei kuulu ämmaemanda pädevusse.

4.2. Ämmaemand suunab patsiendi naistearsti vastuvõtule järgnevatel juhtudel

- a) emakakaela, tupe, vulva vähi- ja vähieelsete muutuste täpsustavaks diagnoosimiseks ja raviks;
- b) raseduse katkestamiseks patsiendi soovil või meditsiinilistel näidustusel;
- c) täiendavaks kontratseptsiooni nõustamiseks, sh emakasisese vahendi paigaldamiseks
- d) normaalse raseduse jälgimise korral vähemalt kaks korda raseduse jooksul;
- e) rasedusaegsed skriining- ja lisauuringud;
- f) raseduse käigus ilmneb kõrvalekalle normist, lisanduvad riskid või tekib kahtlus tüsistuse tekke osas;
- g) sünnitusjärgsel jälgimisel ilmneb kõrvalekalle normist, lisanduvad riskid või tekib kahtlus tüsistuse tekke osas;
- h) esialgse sünnitusplaani koostamine;
- i) kahtlus günekoloogilisele haigusele;
- j) muud haigused ja seisundid, mis ei kuulu kutsestandardist lähtuvalt ämmaemanda pädevusse.

4.3. Ämmaemand teeb koostööd tervisekeskuse teiste spetsialistidega (füsioterapeut, pereõde) vastavalt patsiendi tervisevajadustele.

Ämmaemandusteenuste osutamine esmatasandi tervisekeskuses

Esmatasandi tervisekeskuses (ETTK) ambulatoorse ämmaemandusabiteenuse osutamisel lähtutakse järgmistest tingimustest:

- 1) ETTKs ambulatoorse ämmaemandusabiteenuse osutamine toimub Sotsiaalministri määruse „[Iseseisvalt osutada lubatud ämmaemandusabiteenuste loetelu ja nende hulka kuuluvad tegevused ning kodusünnitusabi osutamise tingimused ja kord](#)“ alusel.
- 2) Ambulatoorse ämmaemandusabiteenuse osutamine toimub ETTK taristul.
- 3) Ambulatoorse ämmaemandusabiteenuse osutamisel perioodil 1.07.2017 – 31.12.2017 on iseseisev vastuvõtt minimaalselt 5 h nädalas;
- 4) Nõuded ruumide, sisseseade ja aparatuuri osas - tervisekeskusesse mittekuuluva teenuse osutaja puhul on aluseks määrus [Nõuded ämmaemandusabi iseseisvalt osutamiseks vajalikele ruumidele, sisseseadele, aparatuurile, töövahenditele ja ravimitele](#)
Tervisekeskuse palgal oleva ämmaemanda poolt teenuse osutamisel on aluseks tervisekeskusele kehtestatud ruuminõuded.
- 5) Ambulatoorset ämmaemandusabiteenust osutav ämmaemand peab olema registreeritud Terviseameti tervishoiutöötajate registris.
- 6) Ambulatoorse ämmaemandusabiteenuse osutamise alustamisel perioodil 01.07.2017 – 31.12.2017 võib teenust osutada ka pereõena töötav ämmaemand, kuid tagatud peab olema õe vastuvõtt vastavalt sotsiaalministri määruses „[Perearsti ja temaga koos töötavate tervishoiutöötajate tööjuhend](#)“ sätestatule ning teenust osutava isiku tööaja määramisel tuleb arvestada [Töölepingu seaduses](#) sätestatud. Kui diplomi saamisest või ämmaemandana töötamisest on möödunud 2 aastat, siis ETTK tagab ämmaemanda tööle asumisel juhendaja olemasolu.
- 7) Ämmaemanda kutset omav täiskoormusega töötav pereõde võib teha ETTK-s ämmaemandana täiendavalt vastuvõtte tulenevalt [Töölepingu seaduses](#) sätestatust kuni 8 tundi nädalas (ehk kokku tööaeg võib olla 52 tundi seitsmepäevase ajavahemiku kohta neljakuulise arvestusperioodi jooksul).
- 8) Ämmaemand, osutades ambulatoorset ämmaemandusabiteenust ETTK-s, märgib raviarvele Vabariigi Valitsuse määruses „[Eesti Haigekassa tervishoiuteenuste loetelu \(TTL\)](#)“ kehtestatud teenused vastavalt antud määruses sätestatud tingimustele.

Ambulatoorse ämmaemandusabiteenuse osutamisel võtab haigekassa tasu maksmise kohustuse üle järgmiselt:

<i>Tervishoiuteenuse nimetus</i>	<i>Kood</i>	<i>Piirhind eurodes</i>
<i>Ämmaemanda iseseisev vastuvõtt (esmane)</i>	<i>3111</i>	<i>16,54</i>
<i>Ämmaemanda iseseisev vastuvõtt</i>	<i>3112</i>	<i>9,86</i>
<i>Ämmaemanda koduvisiit (sünnitusjärgne)</i>	<i>3038</i>	<i>23,68</i>

- *Koodiga 3111 tähistatud tervishoiuteenuse piirhind sisaldab järgmisi tegevusi:*
- 1) raseduse tuvastamine;*
 - 2) võimalike rasedusriskide hindamine üld- ja sünnitusabi anamneesi alusel;*
 - 3) raseda läbivaatus ja üldseisundi hindamine;*

- 4) raseda vaginaalne läbivaatus ja analüüside võtmine;
- 5) raseda vererõhu mõõtmine;
- 6) raseda kaalumine ja kehamassiindeksi (KMI) määramine;
- 7) raseda küsitlemine vaevuste ja meeleolu suhtes ning nõustamine;
- 8) raseduse juhtimise plaani koostamine;
- 9) imetamisnõustamine;
- 10) andmete dokumenteerimine.

➤ Koodidega 3111, 3112 ja 3038 tähistatud tervishoiuteenuste osutamisel tervisekeskuses rakendatakse järgmisi koefitsiente:

- 1) koodiga 3111 tähistatud tervishoiuteenuse osutamisel rakendatakse koefitsienti 0,92;
- 2) koodiga 3112 tähistatud tervishoiuteenuse osutamisel rakendatakse koefitsienti 0,93;
- 3) koodiga 3038 tähistatud tervishoiuteenuse osutamisel rakendatakse koefitsienti 0,97.

8) Koodiga 3111 tähistatud ämmaemand iseseisvat vastuvõttu (esmane) rakendatakse ainult raseda esmasel pöördumisel. Juhul kui tegemist ei ole rasedaga või rase pöördub ämmaemanda vastuvõtule korduvalt, rakendatakse koodiga 3112 tähistatud ämmaemanda vastuvõttu.

Näide 1: ETTK ämmaemanda vastuvõtule pöördub isik A, kes soovib kontratseptsiooni alast nõustamist.

Raviarvele märgitakse Ämmaemanda iseseisev vastuvõtt kood 3112x1x0,93.

Näide 2: ETTK ämmaemanda vastuvõtule pöördub naine, kes soovib kontratseptsioonialast nõustamist ja otsustatakse, et naisele on kõige sobivam emakasisese vahendi paigaldamine. Naine pole 3 aastat günekoloogilisel läbivaatusel käinud, seega on vajalik võtta analüüsid (PAP, klamüüdia, gonorröa)

Raviarvele märgib ämmaemand koodi 3112x1x0,93 + 66809 + 66612.

NB! Koodid 66101 ja 66207 sisalduvad pearahas ja neid ei kodeerita raviarvele juurde.

9) Juhul, kui ämmaemand jälgib rasedat, võib eelpool lisaks eelnevalt nimetatud koodidele märkida nende osutamisel raviarvele järgmised teenused:

<i>Tervishoiuteenuse nimetus</i>	<i>Kood</i>	<i>Piirhind eurodes</i>
<i>Raseduse tuvastamine ja jälgimise plaani koostamine</i>	3063	94,03
<i>Raseduse kulu jälgimine kuni 20. rasedusnädalani</i>	3064	38,11
<i>Raseduse kulu jälgimine 20.–36. rasedusnädalani</i>	3065	97,19
<i>Raseduse kulu jälgimine 36.–40. rasedusnädalani</i>	3066	32,8

Näide 3. ETTK ämmaemanda vastuvõtule pöördub isik X, kes soovib rasedana arvele võtmist.

Raviarvele märgib ämmaemand: kood $3111x1x0,92 + 3063 x 1$

Näide 4. ETTK perearsti vastuvõtule pöördub isik Y, kes soovib rasedana arvele võtmist.

Raviarvele märgib perearst: kood $3063x1 + 9001x1$

Näide 5. ETTK ämmaemanda vastuvõtule pöördub isik X, kes tuleb rutiinsesse kontrolli 15. rasedusnädalal.

Raviarvele märgib ämmaemand: kood $3112x1x0,93$